

TÜNDÉR UJJAK

a Divat Ujság melléklete

SZERKESZTI
TREITZ PÉTERNÉ

X. ÉV.

BUDAPEST, 1903. DECEMBER.

4. SZÁM.

A munka megkönnyítése.

(Folytatás.)

Multkor inkább a rajzszerke-
ről beszéltünk, mert a festésnek is
a rajz az alapja, sőt a festés is csak
ecsettel való rajzolás; ma pedig a
festéssel akarunk foglalkozni.

Festeni! Hogy örül már a kis
gyermek is, ha festéket kap, vagy
ha csak színes ceruzával varázsolhat
színeket a papírra. Sohsem feledem
el, mily szívdobogást kaptam az
első festékláda láttára, mely a kará-
csonyfám alatt feküdt és alig tud-
tam a másnapot megvárni, hogy
kezdhessem a festést.

Kis leányom oly vágyakozás-
sal volt eltelve a festés iránt, hogy
pár éves korában már csak festeni
akart és semmi más játék nem kel-
lett neki. Hogy lassacskán egyéb
foglalkozást is megkedveljen, eldug-
tuk a festékládáját, a mi nem kis
szomorúságot okozott neki. Egy
napon kerésem a kertben és a ma-
gasra nőtt spárga-ágyakban talál-
tam meg a földön ülve és festett.
Különféle színeket látok körülötte
a kis babaedényekben, melyeket
málnából, spenótleveleiből, sárgarépa-
ból sajtolt ki. Hát még az ecset, az
volt csak fura. Levágott a hajából
egy kis darabot és fára kötötte,
azzal festett.

Eme kis eltéréssel csak a szín
hatalmát akartam illusztrálni a kedé-
lyekre. De éppen, mert nagy a szín
hatalma, könnyen visszaélnék vele

a nagyok is, kicsik is, sőt a laikusok
és a festők közt is nem egy. Más
helyen szólni fogunk a színharmó-
niáról, a színek szépségéről és tör-
vényeiről, ma a színeket mint esz-
közt ismertetjük csak.

A színek beszerzésénél arra
ügyeljünk, hogy a kezdőkkel is
megértessük, hogy a célszerűség az
első. Nem praktikusak a nagy fényes
porcellánpaletták, mert a víz a fes-
ték alá folyik és mert rajta kiszá-
radnak a színek. Legjobb a pléh
festékláda, melynek jobbra-balra
nyitható teteje a paletta és a kö-
zépső lapon elhelyezett rekeszekbe
tesszük a festékeket. Ide mindig
friss festéket tehetünk a tubusokból.

A tubusokat szintén pléhskatu-
lyába tegyük. Vannak helyes tea-
vagy dohányskatulyák, melyek e
célra igen jók. Hogy szemünknek
ne legyen kellemetlen a fényes-
sége, befestjük árnyalva olajfesték-
kel. Azért jó a festékeket ily ládi-
kába eltenni, mert nem száradnak
be oly könnyen. Ha ez azonban
mégis megtörténik és — különösen
drága színeknél — sajnáljuk eldobni,
akkor lefejtjük róla a tubus ón-
lemezt, érdes üveglapra tesszük és
a dörzsölővel (a milyennel majolika-
és porcellán-színeket dörzsölünk szét)
összezuzzuk és egy-két csepp víz
és glicerin hozzáadásával addig
dörzsöljük, a míg sima péppé válik.

Ekkor kis porcellánedénykébe tesszük és befedjük ónlappal (staniol), így ismét sokáig használható állapotban marad.

A színek elhelyezésénél tartsunk bizonyos sorrendet. Minden festő másképp helyezi el palettáján a színeket. Jónak bizonyult a következő, balról jobbra sorrendben:

1. fehér (akvarelnél nem kell, csak guasmodornál), 2. világos kadmium, 3. világos kromsárga, 4. sötét kadmium, 5. indiai sárga, 6. világos okker, 7. égetett okker, 8. arany okker, 9. égetetlen szienna, 10. égetett terra di szienna, 11. vandikbarna, 12. természetes szépiá, 13. indiai vörös, 14. cinóber, 15. karmin, 16. karminlakk, 17. geramiumlakk, 18. szolferino, 19. kobaltkék, 20. ultramarin, 21. indigó, 22. neutral-tinta, 23. paynes gray (szürke), 24. csontfekete, 25. magenta (lila), 26. nedvzöld, 27. smaragdzöld, 28. cinóberzöld.

Ezenkívül van még sok más szín, de ezekkel már minden elképzelhető árnyalatot elérhetünk.

A legjobb színek az angol Windsor-Newton-félék, de roppant drágák, miért is a német gyártmányokat veszik leginkább; de igen jó magyar gyártmányok is vannak már az utóbbi időben s ezeket bátran ajánlhatjuk. Az angol színekben finom gyengéd árnyalatuak a Rose-madder, Brown-pink, Pink-madder stb., a melyek utolérhetetlen szépek. Igaz, hogy némelyik erős napfénynek kitéve, elhalványodik.

Szép árnyalatokat gyakorlat által sajátíthatunk el. Kellemes háttéri szürkét ad például kobaltkék és égetett szienna vagy cinóberzöld és karmin, stb.

Fedőszíneket olyképpen készíthetünk, hogy a tubusfehéret és a kívánt színeket összekeverjük. De kapni ezeket készen is kis üvegcsében *guas* néven.

Nagyon jónak bizonyult a következő recept után készült fedő fehér festék, melyet nagyon ajánlhatunk, különösen, ha nagy mennyiségben van rá szükségünk: két rész *hőfehéret* és egy rész *őnfehéret* dörzsölővel az üveglapon jól szétmálasztunk, néhány csepp glicerinnel és olvasztott gumival fölkeverjük és szélesnyaku

üvegbe tesszük. A Windsor—Newton-féle akvarellszínek között a kínai fehér néven széles tubusban árult fehér a legjobb.

A festékekre épp oly nagy gondot kell fordítanunk, mint bármely más eszközre; így például nem szabad az ecsetet festékekkel tele ledobni és a festékládát piszkosan félre dobni, hanem a festéket is szépen le kell törölni nedves ecsettel és minden színre egy csepp tiszta vizet cseppenteni. A munka elkezdé-

sénél megnézzük, elég nedvesek-e a festékeink, mert száraz festékekkel lehetetlen festeni, rontja az ecsetet és nehezíti a munkát.

Ha iparművészeti munkánál aranyra van szükségünk, akkor legjobb a zöldes arany, a melyet darabban lehet kapni. Finom pergamment-festésnél valódi aranyat vegyünk kagylóban.

Az ecset fontos tényező a festésnél és ennek beszerzésére és ápolására is gondot kell fordítanunk. Ha üzletben ecsetet adnak elénk, ne fogadjunk el mindenfelét. Én mindig kérek egy pohár vizet a közben, míg az ecsetek közt válogatok és ha bemártom az ecsetet a vízbe és az lecsepegettem róla s vékony finom hegye támad s a hajszálak egybesimulnak, akkor használható az ecset, de ha fölborzolódik és a végén szétállnak a szálak, akkor ne vegyük meg. Persze néha gyilkos szemmel néz ránk a kereskedő, de az nem baj.

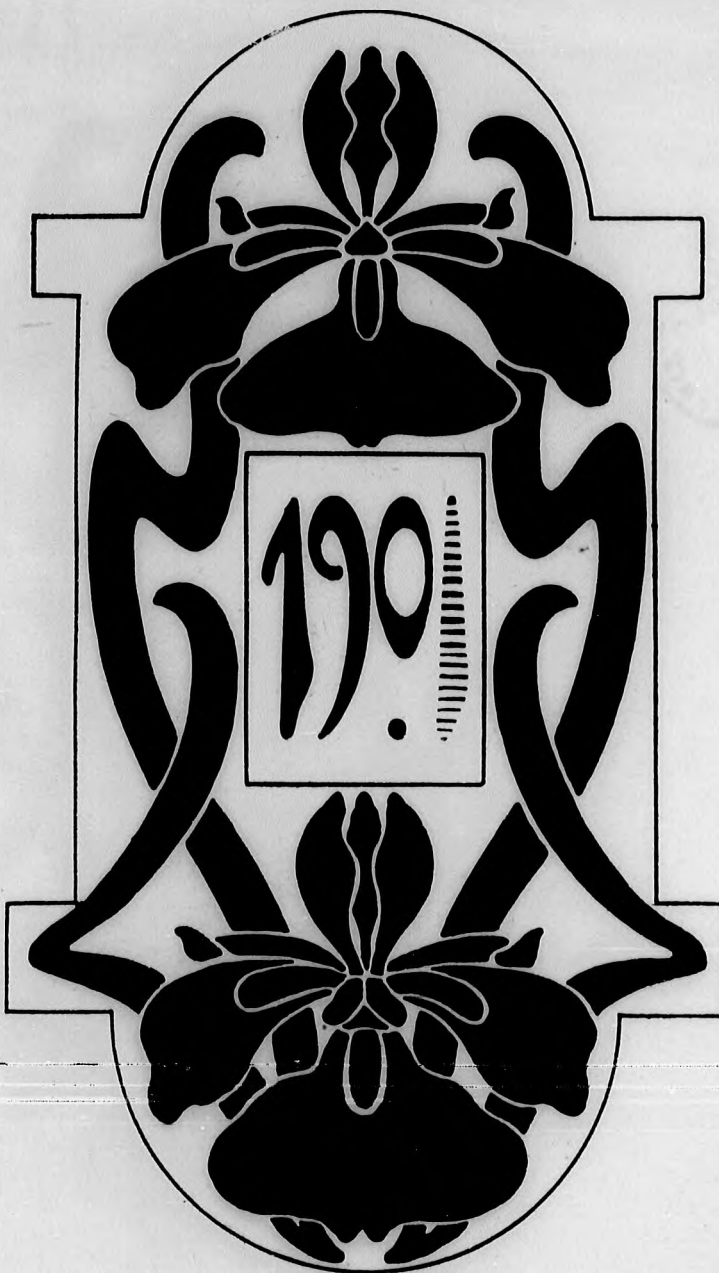
Legalább öt-hat darab ecsetet tartsunk kéznél, különféle nagyságban. Tulkicsíval ne szorjassuk meg a munkát, mert aprólékosságra vezet.

Az ecseteknek legcélszerűbb vászonból totkot készíteni olyképpen, mint azt fésűkhöz, fogkefékhez szokás s vé-

kony kis vászonszalagból tüzelünk mindeniknek megfelelő helyet.

Az egész aztán összegöngyölhető és összeköthető, kis helyen elfér és könnyű.

Hogy könnyű legyen a szerszám-ládánk, arra is ügyelnünk kell, mert hisz ha sokszor nem is, egyszer vagy másszor szabadba is megyünk dolgozni és akkor tudjuk csak, mi a különbség a könnyű vagy a nehéz festékláda között.

2. sz. Fali naptár.

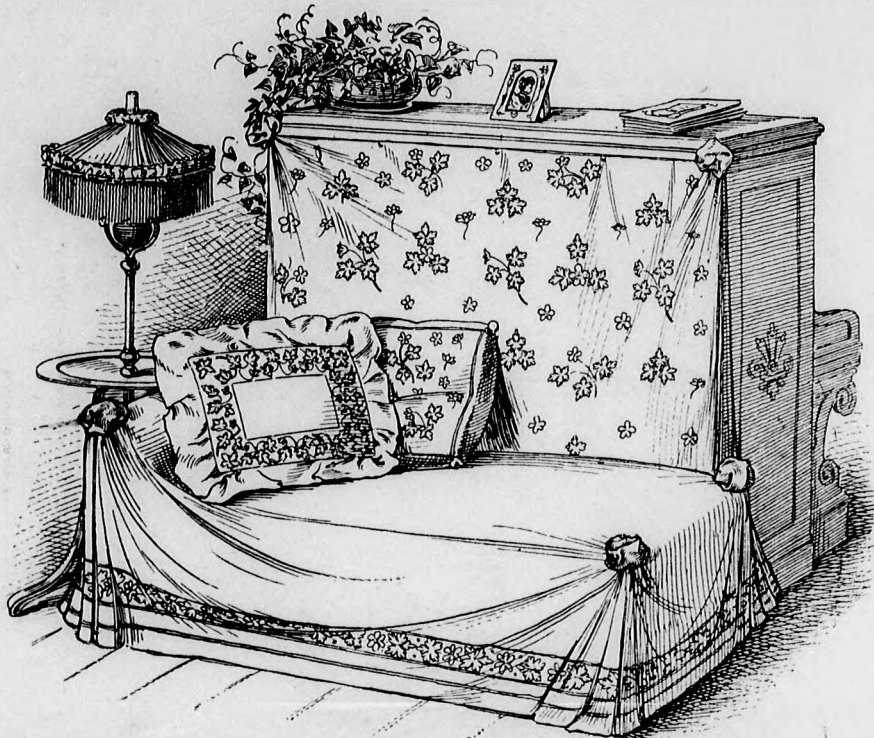
Szépek az egyszínnel készült tájképvázlatok és ha nem okvetlen szükséges a teljes palettáról festett kép, úgy igen könnyűvé tehetjük a csomagunkat, mert egy-két ecset, kis viztartó, festék, kis üvegdarab, melyre a festéket tesszük, vázlatkönyv, összehengerített vászonzsákokcsánk elfér egy vászonzsákba, melyet borszija akasztunk, így azután könnyen mászhatunk a domboldalon vagy cserjék között, nem is érezzük az eszköz súlyát, egészen az eszmének, a természet szépségének szentelhetjük figyelmünket.

Jól hat a természetes szépiával, indigóval, égetett terra di siennával készült tájképvázlat.

Ez volna öregében, a mit az eszközről mondani akartunk és még egy, ha nem is egészen az eszközök-höz tartozó dolog van, a miről szólnom kell, ez a festőkabát. Rendesen óriás, bő és ráncos festőkötényt használnak kék vagy barnás vászonból, a mely néha oly

ezek valódi alkalmazásában magát gyakorolni. Mert ha rendel 6-8-10-féle pác-színt és fogja az ecsetet s beföd vele egy fát, alább egy más zölddel a bokrot, fűvet, előtérben esetleg a vizet, a rámán talán pipacsok vannak, ezt vörössel, a szárát zölddel: mikor mesterművét megtekinti, elégedetlen, kellemetlen érzése támad. Olyan különös minden; igaz, hogy áttetszik a fa a színeken, de olyan vakító piros a piros, olyan gyomorkeverő a zöld, olyan félelmet keltő a lila és a sárga úgy kiabál, hogy szinte halljuk a hangját.

Eme rossz érzésnek csak úgy vehetjük elejét, ha értünk a pác keveréséhez. Azok a pácszínek mind roppant tömény festékek és arra vannak szánva, hogy nagyon hígítva használják. Azonkívül egymással nem vegyülnek jól, vagy legalább a fán nem kellemes hatással, azért mindig egymás fölé kell őket hasz-

3. sz. Pianinó- és diván-elhelyezés.

szerencsétlen szabású és oly alkalmatlan, hogy minden mozdulatában zavarja a festőt. A mióta a kényelmes, de ráncos kabátot ismerjük, mely könnyen a ruha fölé vehető, eszünkbe sem jut kötényt varratni. Néhány kényelmes zseb van rajta különféle dolgoknak. Igen célszerű és jól áll, mert habár inkább csak műveinkre kellene huanak lennünk, azért mi nők magunkra is gondolunk.

A pác-festékről.

Nem egy kérdezősködés jön hozzánk, hogy miképp pácolják a faégetéssel díszített tárgyat? Az akvarellszínekben ugyanis csak némely szín lazuros, a mi fedi a fa szép erezettségét, a melynek pedig ez a fő szépsége. Hogy az erek a festék alatt is láthatók legyenek, az csakis páccal érhető el.

Kapni ugyan különféle fapácot, különösen német gyártmányt, de ritkán van alkalmunk a közönségnek

nálni. Ha az alsó szín már száraz vagy ha erősebben akarjuk egymásba folytatni, ha az alsó félszáraz. Nem csekély figyelmet igényel az a körülmény, hogy száradás után még élénkebbek lesznek a színek, különösen keményfán, mint festés közben látszanak.

Törekedjünk a színezésnél inkább tompa színeket elérni, inkább lássék régiesnek, tán kissé kopottnak a dolog, csak ne kiabáljon. Hisz a kész tárgyat még bevonják lakkal, politurral vagy viaszkkal, ez ugyanis élénkíti a színeket s erre mindenkor számítaniunk kell.

Ezek a rövidre fogott legfontosabb tudnivalók és ezután följegyzünk néhány receptet, melyekkel magunk készíthetjük a pác-festéket. Megjegyzem, hogy ezek mind erős alapoldatok és használatkor csak cseppenkint vegyünk tetszés szerint belőlük.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezek mind, de különösen a vegyszerekből készültek, erős mérgek, tehát a legnagyobb vigyázatot és lelkiismeretes kezelést igényelik.

Festékből készült pác.

Sárga:

1. 15 gram naftalin sárga
400 gram desztillált víz
2. 18 gram foszfin
300 gram desztillált víz
3. 15 gram orange
400 gram desztillált víz

Kék:

4. 20 gram indigó-karmin
400 gram desztillált víz

Zöld:

5. 15 gram malakít zöld
800 gram desztillált víz

Barna:

6. 15 gram Bismarck-barna
400 gram desztillált víz

Piros:

7. 12 gram ponceau
400 gram desztillált víz

Fekete:

8. Hígított folyékony tus
Rózsaszín:

9. 12 gram rose bengall
400 gram desztillált víz

Viola:

10. 15 gram methyloiolette
400 gram desztillált víz

A festéket por alakban kimérve nagyobb festékkereskedésben kapni, ha pedig ott nem lehetne, úgy a Női Iparművészeti Tanfolyam megküldi egy adagra (15 gr.) való csomagban.

Lehet a felét vagy negyedrészt is elkészíteni, csak az arányt kell megtartani.

Egymásföléárválva kapjuk a sokféle változatot, például: sárgára igen híg pirosat festve kapunk narancsszínt, zöldre kéket = kékeszöld, kékre sárgát = sárgászöld stb.

Diófaszin, mahagoni, tölgyfa, ébenfa stb. pác készen is kapható a festékkereskedésben.

Vegyszerből készült pác.

Barna:

11. 1 gram hypermangan-savas kali
20 gram desztillált víz

Szürke. Két oldattól készült

12. I. oldat: 15 gr. zöld gálic
150 gram desztillált víz

- II. oldat: 3 gr. pyrogallussav
100 gram desztillált víz

Először egyik oldattal festünk és fölibe a másodikkal. Minél több söt veszünk és kevesebb vizet, annál sötétebb a szín. A levegőn erősen sötétedik a szürke szín.

Szürke, barnasárgás, a fa neme szerint.

13. 15 gram kromsavas kali
100 gram desztillált víz

Kék:

16. sárga vérlúgó és vasgálic

Fekete:

17. tannin és vasgálic

Piros:

18. karmin szalmikában oldva

4. sz. Keztyű-doboz.

14. 15 gram egyszerű kromsavas kali
100 gram desztillált víz

Zöld. Két oldattól készült:

15. I. oldat: 50 gram vörös vérlúgó (erős méreg)
1 liter vízre

Ezzel bevonjuk a fát és utána, ha teljesen megszáradt.

- II. oldat: 65 gram zöld- vagy vasgálic
1 liter vízre

Ezenkívül van még sokféle pác, de ennyiből már mindenki összeállíthatja a szükségletét.

Az ilykép festett fatárgyak jó száradás után lakkal bevonni, mert különben világos szobában halványodnak a színek.

A munkák leírása.

A minták átrajzolása.

A kik nem gyakorlottak a szabadkézi rajzban, azoknak hozzuk az átrajzoláshoz szükséges utasításokat is. A mintáknak átrajzolása a festendő anyagra különböző. Mindig attól függ, mire akarjuk átvinni. Porcellánon, majolikán akkor legszebb a

téve kötöttével, finomra hegyezett írónal vagy rajztűvel átvinni. Sötét selymekhez fehér grafitpapírt veszünk. Végül megemlítjük a gáz-, krepdósin, faillde ecosse, egyáltalán az áttetsző szövetekre való rajzolást, mely a legkönnyebb, mert csak ráfektetjük a szövetet a rajzra és finom vonásokkal utána húzzuk. Ez utóbbiaknál különösen ügyeljünk a rajzra, mert a megtörtént hibákat nehéz kijavítani.

1. sz. **Ex-librisz vagy naptár.** Ex-librisznek (annyt jelent mint valakinek könyveiből) égethetjük, festhetjük a kis szecessziós mintát. Naptárnak is megfelelő, de akkor a lombmintát kissé át kell alakítani és köribe helyezni a naptárt, a melyet minden papirkereskedésben kapunk különféle nagyságban.

2. sz. **Fali naptár.** A kis fali naptárt papírlapra festhetjük email-színekkel; például szép a halványzöld alap fekete mintával. Ha nem elég kemény a papírlap, akkor enyves vízzel be kell vonni és ha teljesen megszáradt, festhetjük rá email-színekkel. Természetesen lehet bármely színösszeállítással is festeni, például: zöld és lila, piros és fekete, sárga és sötétkék stb. Papírlapra égetve festve is csinálhatjuk.

3. sz. **Pianinó- és divánelhelyezés.** A városi lakásokban néha nagyon meg vagyunk akadva a zongorával, de még jobban az otromba pianinóval, hogy hova tegyük? Ha nincsen fal rendelkezésünkre, éppen nem tudjuk, hogyan helyezzük el. Igen jól ki-segít ilyenkor a fentebbi képcske, mely a szoba közepén mutatja a hangszert és hátulját szép szőnyeggel, himzéssel elfedve, melléje ottomán sok párnával, lapok, virágok stb. és így kedvesse tehetjük szobánkat.

rajz, ha ónpapíron szurjuk át a mintát finom tűvel. Miután pontosan ráigazítottuk a simulékony staniolt, grafitporba mártott vattával többszörösen átkéféljük és ezután konturfeketével az ismert módon kirajzoljuk. Ez az átszurkált rajz eljárása a bársonyfestéshez is használható, világos bársonyra grafitporral, sötétre krétaporral dörzsölünk át. Selyemre, fára pedig legcélszerűbb előbb egészen áttetsző kopirpapírra vagy vászonra átrajzolni a mintát és akkor a vászon alá fekete (fehér hátú) grafitpapírt

4. sz. **Keztyüdoboz.** Égetésre, festésre alkalmas minta krizantémumból. Ha fára akarjuk égetni és keztyüdoboznak használni, készítettünk mérték szerint finom juharfalapokat, a mintát ráégetjük, akvarell- vagy páciszínekkel kifestjük és a béleléshez szánt papír vagy selyem közé ragasztjuk a szalagot, mellyel össze akarjuk kötni. A selyem alá vattát béleljünk és illatos port hintsünk közibe, hogy a keztyűnek mindig egyenlő illata legyen. Ugyanígy lehet zsebkendőtartót is készíteni, csak kisebb alakot vágjunk ki, hosszukás vagy négyszögűt, a milyenre szoktuk hajtogatni a zsebkendőinket. Selyemfestésre is igen alkalmas ez a minta, de akkor nem kell ilyen keményen megkonturozni, hogy lágyabban olvadjanak össze a vonalak és az árnyalatok. Ha élő virág nincs rendelkezésünkre, akkor a festéshez jó színes mintát használjunk.

5. sz. **Ráma mákfejjel.** Égetéshez és festéshez alkalmas minta. Lehet nagy fali tükröt csináltatni belőle mély égetéssel s különös szép keretet láttunk egy ilyféle mintából tükrorámának. Szürkés, finom pannabársonyra zöldes-kék barnás mákfejek voltak fényes selyemből applikálva és részben festve, részben himezve a színhatások.

6. sz. **Fali polc.** Az előli és oldalnézete látható a kis fali polcnak, melyet égetéses mintával vagy festéssel díszíthetünk. Nagyon eredeti az ilyen kis polc vörös vagy fekete festéssel bevonva, erősen lakkozva és apró aranymintával ráfestve. Japán lakkmunkához hasonló, a melyet valamelyik számunkban bővebben fogunk megismertetni.

7. sz. **Tájkép égetéshez.** Kazettatetőre, írómappára, selyemre festve, fára égetve szép a kis tájkép, a melyet kevésbé ki is festhetünk.

8. sz. **Írómappa.** Sportkedvelő uraknak alkalmas bőrre, fára, nemezre égetve ez a kis csikó anyjával. Lehet kevés szint is adni anyag szerint olaj- vagy akvarellszínekkel az égetéshez. A ki nagyobb alakban kívánja, megnagyobbítják a Női Iparművészeti Tanfolyamon. A fát és a bőrt is fénytelen lakkal vonjuk be finoman és a lapokat montiroztatjuk tetszés szerinti belső föl-szereléssel. Szépek ezek az égetett minták finoman barnás-szürke papírlapra is, különösen világosbarnán igen jól hat a barna égetett vonal. A papírlapra égetett mintánál nem kell az egész lapot lakkozni, csupán a mintát, vigyázva, hogy ki ne folyjon az alapra.

Háziipari kiállítás.

A szépet és nemeset egy bokrába fűzni a hasznossal, dicséretes gondolat, de ezt a gondolatot átplántálni a valóságba, a gyakorlati életbe, már föler egy nagy tettel. A nép, az egyszerű földmives nép ipari tudását, ügyességét, izlését, szorgalmát a jótékony szolgálatába állítani oly módon, hogy a népnek is legyen belőle haszna és a jótékony célnak is jusson:

ez a gyakorlati, okos megoldása annak a föladatnak, a melyet Lukács György békésvármegyei főispán maga elé tűzött. A cél az volt, hogy pénzt gyűjtsenek a József királyi herceg védősége alatt álló szanatórium-egyesület által az Alföldön építendő tüdőbetegek gyógyítóháza alapja javára. A ki a Sándor-utcai régi országházban rendezett háziipari kiállításon valamit vásárol és nagyon sok szép dolgot vásárolhat olcsó pénzen, az kétszeres jót gyakorol, keresetet juttat a törekvő szegény vidéki népnek és segít fölépíteni a tüdőbetegek szanatóriumát.

A ki belép a volt ülésterembe, üde, vidéki levegő csapja meg és azt hiszi, hogy nem is vásárbá, hanem kertbe jött. Nyers nyárfából készült, virágfüzérékkel ékes sátrakban Budapest legszebb hölgyei kínálják, dícsérik és árusítják a magyar háziipar termékeit. Hat részre, virágos mezőre nyílik az ülésterem, mindegyik mezőben több sátor. A hat sátorrész neve a díszítésre használt virágok szerint pipacsmező, ibolyaliget, orgonás, rózsadomb, akácerdő és őszirózsa-kert. Az elnöki

emelvényen hatalmas karácsonyfa tengernyi apró villamos lámpájával világítja meg az ágaira aggatott pompás háziipari termékeket, melyek tombolán nyerhetők. Az egész terem valóságos tündérvilág, melyet a villamos lámpák ezreinek sugara ragyognak be.

A kiállított és a vevőket váró készítmények sokfélesége, izléses volta és szoliditása valóban meglepő. A ki az utóbbi években figyelemmel kísérte a magyar háziipar fejlődését, az el fogja ismerni a roppant haladást, melyet tudás és izlés dolgában tett.

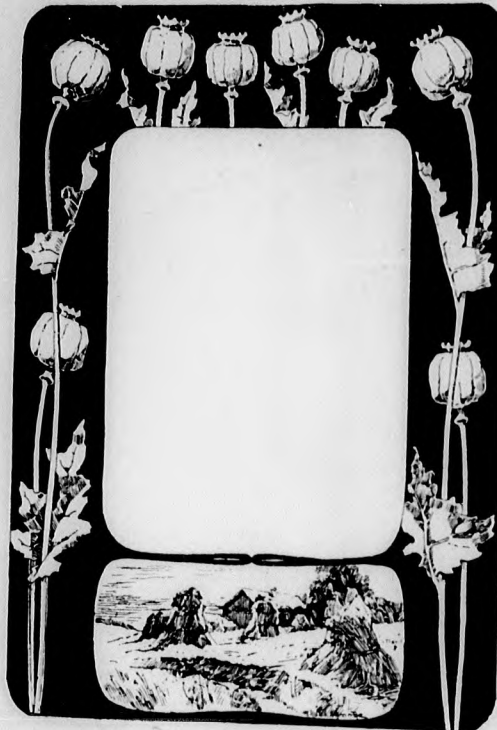
A vásárra hozott tárgyak megtanítanak arra is, hogy nagyon sok dolgot idehaza szerezhetünk be és nem vagyunk kénytelenek többé a külföldtől vásárolni, sőt igen sok dolgot már exportálunk is. Ilyen például a *Robelly-Thaisz* Fanni urnőnek, a nagybányai nőegyesület elnökének vezetése alatt álló háziipari osztály finom sásfonásai, pohártálcák, tüdő-tasak, fürdőpapucs, különféle célt szolgáló sokféle kosárka, stb., melyeket Berlinben, Párisban japáni készítmény gyanánt árusítanak és a melyekből Angliába igen nagy a kivitel. Egyáltalában a fűz-, nád-, szalma- és sásfonás

oly haladottságot mutat, mely teljesen fölöslegessé teszi a külföldről való behozatalt. Nagyrészt áll ez a gyermekjáték különböző fajtajárát. A magyaros minta és izlés itt is a domináló.

Mit szóljunk a sokféle szőtesről, himzésről, agyagiparról? mely valamennyi a magyar izlést, magyar rajzot és magyar színezést árulja el.

Ismeretes a torontáli szőnyegipar. Meglepő azonban a máramarosi szőnyeg. Talán két esztendeje annak, hogy a Máramaros-Szigeten rendezett kiállításon fölűnt az ott készült szőnyegek kiálló izléstelensége. A kormány gondoskodásából mily nagy a változás. A szaktanító vezetése itt is meghozta a gyümölcsöt és most oly remek szőnyeget állított ki Máramaros, mely vetekedik a bosnyák szőnyeggel, a melyhez szín és rajz dolgában hasonlít.

De ki győzné egyenkint fölörölni mindazt a szépet, a mely a régi képviselőház volt üléstermében látható.

5. sz. Ráma mákfejjel.

Művészeti hírek.

Az Iparművészeti Társulat két pályázata. Az Iparművészeti Társulat a kereskedelmi miniszter által rendelkezésre bocsátott alaptól a következő két pályázatot hirdeti: 1. Terveztessék kovácsolt fémből (vas, sárgaréz, bronz, stb.) előállítható és gáz-, villamos- vagy petróleumvilágításra való lámpa, vagy pedig sirlámpa függő, álló-, falba erősíthető karos lámpa stb. Az első díj 300, a második díj 200 korona. 2. Terveztessék butorvasalások és pedig teljes készletek, úgy mint kulcspajzs, pánt, forgó, fiókra való fogantyú s hozzáillő kulcs. Első díj 200, második 100 korona. Csak magyar állampolgár pályázhat s a pályaműveket február 5-én déli 12 óráig kell benyújtani a társulat titkári hivatalához. A társulat valamennyi pályaműveket három napig kiállítja az Iparművészeti Muzeumban.

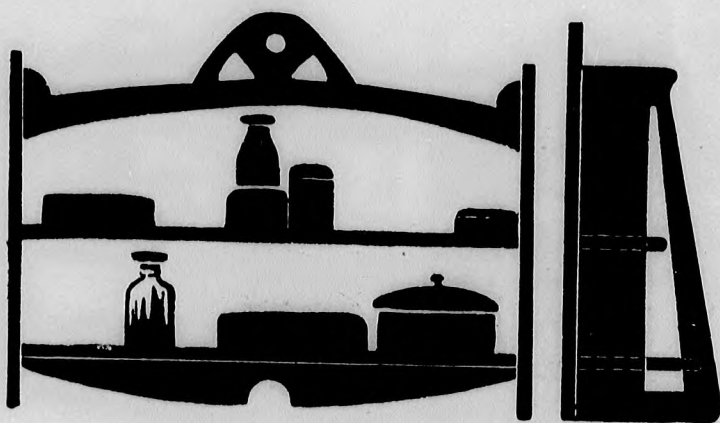
Iparművészetünk St.-Louisban és Milánóban. A kereskedelmi miniszter megbízta a Magyar Iparművészeti Társulatot, hogy az 1904. évi st.-louisi nemzetközi kiállítás magyar osztályát előkészítse és rendezze. Ujjabban pedig a közoktatásügyi miniszter is fölhívta a társulatot, hogy a Szimplon-alagut megnyitása alkalmából 1905-ben Milánóban rendezendő nemzetközi kiállítás magyar iparművészeti csoportjára nézve javaslatot tegyen. A társulat most fölhívja a hazai iparművészeket, gyárosokat, termelőket, a kik egyik vagy másik kiállításon részt venni akarnak, hogy erre való szándékukat a társulat titkári hivatalának akár szóval, akár írásban bejelentsék, a hol a netán kívánt fölvilágosításokat is megkaphatják.

Kalotaszeg művészetének ismeretése. A Magyar Iparművészet-nek, az Iparművészeti Társulat lapjának most megjelent hatodik füzetében K. Lippich Elek és Kriesch Aladár ismerteti Kalotaszeg népének művészetét, azzal a céllal, hogy tervezőink inspirációt merítsenek s kedvet kapjanak ez irányban való önálló kutatásra, közvetlenül forduljanak a kincses bányához, mely a magyar nép ősi művészetében élénk táru. Kriesch Aladár és Edvi Illés Aladár sok érdekes és tanulságos rajtot és akvarellt készítettek

Kalotaszeg vidékén, a melyeket művészi színes reprodukciókban közöl a füzet, a melybe még Dömötör István irt érdekes cikkelyt Fadrusz János ifjúkori iparművészeti munkáiról. A gazdagon illusztrált rovatok egészítik ki a rendkívül díszes füzet tartalmát. A folyóirat a Magyar Iparművészeti Társulat tagjainak tíz korona évi tagsági díj fejében ingyen jár.

A Szépművészeti Muzeum bokréta-ünnepé. Az elmúlt napokban tartották meg a Városligetben épülő Szépművészeti Muzeum bokréta-ünnepét.

Az ünnepségen megjelent Berzeviczy Albert kultuszminiszter is, ott láttuk azonkívül Zsilinszky Mihály államtitkárt, Kammerer Ernőt, a Szépművészeti Muzeum igazgatóját, Kadoch-Lippich Elek miniszteri osztálytanácsost, Schickedanz Albert és Herzog Fülöp műépítészeket, a muzeum tervezőit. Berzeviczy Albert miniszter az üdvözlés után megtekintette a műteremben az új muzeum alapterveit és részletrajzait, majd az óriás épület megszemlé-

6. sz. Fali polc.

lésére indult. A Szépművészeti Muzeum építését az ezredévi ünnep emlékére még a Wekerle-kormány határozta el. Wlassics Gyula volt közoktatásügyi miniszter nagy szeretettel istápolta a terv megvalósítását, hogy a nyugati nagy nemzetekhez hasonlóan végre nekünk is megfelelő nemzeti képtárunk és szoborcarnokunk legyen.

Az épületre hirdett művészi pályázat alapján az építést a kormány Schickedanz tanárra és Herzog műépítészre bízta, a kik 1899-ben kezdték meg az új muzeum építését. A városligetben, az új Műcsarnokkal szemben összesen huszonegyezer négyszög méter területen emelkedik a hatalmas épület, melynek költségére a kormány négy millió koronát szavazott meg. Az új muzeum négy év alatt épült föl. Az épület terjedelmre kétszer akkora, mint a bécsi szépművészeti muzeum, melynek építése

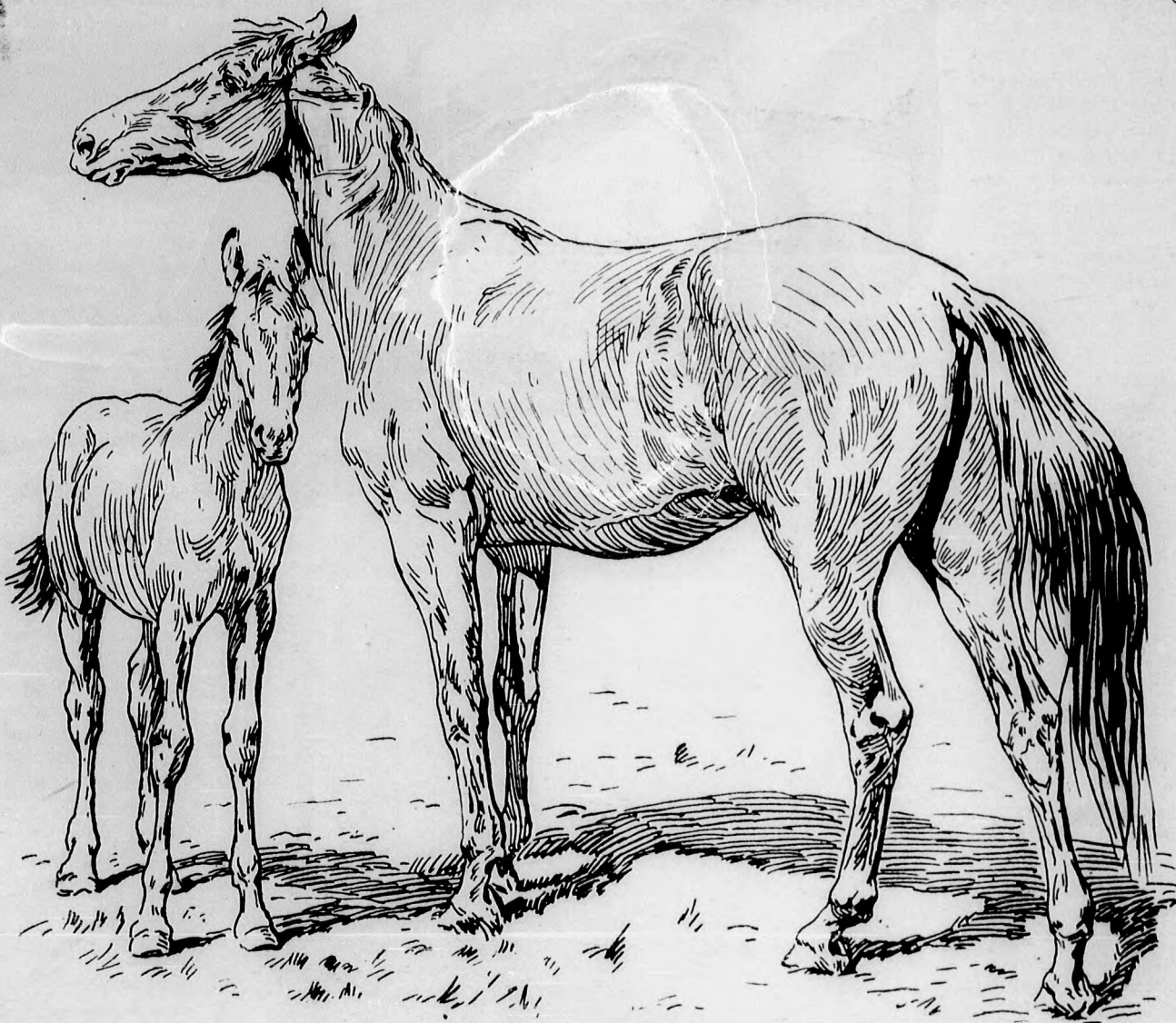
7. sz. Tüjkép égetéshez.

tízennégy millió koronába került. Az első rész, melynek fölavatása tartották, a voltaképpen szoborcarnok. Főhomlokzata, a mely előtt nyílt oszlopcsarnok húzódik, szemben van a városligeti Műcsarnokkal. Ez az épület tágas folyosóival, nyílt udvaraival római templomra emlékeztet, de az egész óriás muzeum reneszánsz-stilusban épült. Egyes csarnokai és termei azonban a műtörténelmi korszakoknak megfelelően egyiptomi,

görög, román, gót és barok-stílusban vannak diszítve. Az elő-részben csakis pasztikai tárgyakat helyeznek el, az ősi magyar műemlékeket és a magyarországi római leleteket, továbbá a híresebb szobrok másait. A hátsó részben már rendezik a történelmi arcképcsarnokot és az Országos Képtár gyűjteményeit.

Modern lakás. A napokban volt három esztendeje, hogy Spiegel Frigyes műépítő, a párisi *Maison moderne* mintájára,

gyönyörű Zelesny fadaragások, formában oly szerencsés modern ötvös munkák a híres Kimriktől, tündérszép Gallé-üvegek, egész sora van ott a műipar európai mestereinek. Melegen ajánljuk e kiállítást közönségünk érdeklődésébe. Idegen holmit a világról sem portálnánk, de a mi itt van, az igazi izlést hoz ide mi hozzánk s megannyi minta irányító lehet a magyar műipar fejlődésében, ha nem utánozzuk, de formatisztaságot,

8. sz. Irómappa.

mintaszerű izléssel és artisztikus szakavatottsággal berendezett műkereskedést nyitott a Ferenciek-tere 2. száma alatt, az első emeleten. Nemcsak piaca van ott a szebbnél-szebb, okos áron kínált művészi apróságoknak, de valósággal iskolája a jó ízlésnek. Hazai s külföldi kis remek, a melyeknek keletje mind nagyobb nálunk s a szerényen kezdett vállalkozást jellemző, hogy Spiegel Frigyes ma már százhusz-százötven magyar iparost foglalkoztat, közvetítvén külföldre is a magyar iparművészeti termékeket. Volt mit dicsérnünk bőven valamennyi kiállításán, de az ideai gazdagabb és válogatottabb az összes eddigiekénél. Szépséges Defeur-féle vázák, Adèle Stark-féle zománcolt művek, nagyon érdekes vert művű skót holmi, Lappont-Blaissey-féle bronzok, Mogens-Ballin-féle svéd ékszer,

anyagmegbecsülést, eredetiséget s művészi törekvést tanulunk belőle.

Műkiállítás. Fidler M. Dorottya-utcai műkereskedésében pár nap óta újabb, gazdag kollekción látható a magyar és külföldi művészet legújabb termékeiből. A magyar művészek közül Raditz, Bihari, Spányik, Tölgyessy, Ujváry, Karlovczky, Fényes és Vaszary művei említendők első sorban, a külföldiek közül pedig Palmié mellett különösen föltűnik Pausinger Ferenc, királyunk legkedveltebb sportfestőjének három remek vadászképe; az egyik hatalmas kép vadászat közben üldözött vadászot ábrázol, a mint a hóban leroskadt, a másik két nagy vászon szarvasvadászatbeli jeleneteket ábrázol. A vadászat barátait különösen érdekelhetik e képek.